
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Balatonmárfürdő Község Önkormányzata

2013-2018.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	11
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	16
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	51
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	68
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	73
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	79
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	86
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	87
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	88
1. A HEP IT részletei.....	88
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	88
A beavatkozások megvalósítói	89
Jövőképünk	91
Az intézkedési területek részletes kifejtése	91
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	104
3. Megvalósítás	111
A megvalósítás előkészítése.....	111
A megvalósítás folyamata	111
Monitoring és visszacsatolás.....	112
Nyilvánosság.....	113
Érvényesülés, módosítás.....	114
4. Elfogadás módja és dátuma.....	114

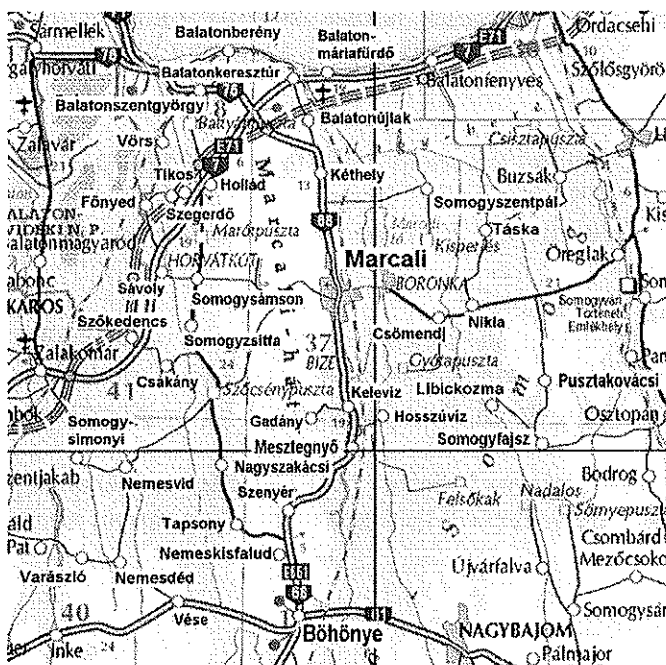
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Balatonmárfiafürdő Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Balatonmárfiafürdő Somogy megyében, a Marcali járásban, a Balaton déli partján található üdülőhely. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó település.

Tájegységileg a Dunántúli dombság hegytáján belül a Marcali hát északi nyúlványa és a Nagyberек turzásain fekszik.

A Festetics család birtokát képező keresztúri selymes, homokos Balaton-part az 1880-as években már a csendet, pihenést szeretők kedvelt területe volt, de ekkor még a keresztúri bivaly csorda legelészett itt. Az 1891-es filoxéra vész elpusztította a zalai part szőlőskertjeit. Ezért az akkori földművelésügyi kormányzat Széchényi Imre gróftól bízta meg, hogy Keresztúr határában vegyen bérbe a hat kilométer hosszúságú uradalmi területen 317 holdat és alakítson ki ott 585 telket a homokon, amelyben a filoxéra nem él meg. A kormánybiztos saját maga vezette az első szőlőkültetést. Az

elszegényedett és koldusbotra jutott zalai bortermelő családok vették bérbe a parcellákat, akik döntően Badacsonytomaj és Meszesgyörök (ma Balatongyörök) községekből jöttek. Az eredmény minden várakozást felülmúlt.

Az 1896-os első szüret bőséges volt, aminek az emlékére kőkeresztet állítottak a telepések. Hálából a telepítő kormánybiztos feleségéről Andrassy Máriáról nevezték el a területet (Mária-telep). A Fonyód felé eső részeket Szőlő-telepnek és Hullám-telepnek kezdték hívni.

Ki kell hangsúlyozni, hogy a századforduló éveiben csupán néhányan töltötték az egész évet Mária-telepen, a nagy többség az északi parton lakott és nyáron csónakkal, télen szánkóval kelt át a Balatonon, hogy gazdálkodjon. Ideiglenes házikók és hajlékok épültek, de a tehetősebbek nyaraló villát is építettek a végelethetetlen szőlőkben.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A szőlő- és borkultúra egészen az 1970-es évekig fennmaradt, amikor szinte teljesen felparcellázták a nagy szőlőskerteket. Fellendült a fürdő élet is, mivel a gazdák nyáron a házakat bérbe adták a pihenni vágyóknak. A vízben fürdőbódékat emeltek, majd 1902-ben megalakult az első fürdőegylet.

Az első villák egyike volt a híres Béla-vár, amelyet Bernáth Béla marcali ügyvéd építtet, ahol felejthetetlen nyarakat töltött gyerekkorában Bernáth Aurél a későbbi neves festőművész, aki érzékletesen írta le Balatonmária hőskorát, Így éltünk Pannóniában című önéletírásában.

A huszadik században sok művész alkotott és alkot ma is községünkben, a Balaton által ihletett légkörben (Tótkés Sándor festő, Bárdos Lajos zeneszerző, karnagy).

Miután a Déli Vasút Társaság megállóhelyet létesített, felgyorsult a fejlődés és újabb parcellázásokra került sor. 1902-ben már hajókikötőt terveztek, amely csak 1969-ben valósul meg.

1912-ben megépítette Dr. Szigethy Károly orvos az első, 36 szobás máriai szállodát, amely hat holdon lett kialakítva és a Park Szálló nevet kapta. Sorra épültek a panziók, lakóházak és rövid időn belül a Dél-Balaton egyik legkedveltebb üdülőhelye lett. Olcsó és kényelmes hotelok, panziók és magán szállóhelyek álltak a turisták rendelkezésére, akiknek a létszáma a külföldi és belföldi vendégéjszakákat tekintve az 1960-as évektől kezdve az 1990-es évekig mindig magasan állt. Nem feledhetjük el azt sem, hogy sok város, vállalat épített a községben üdülőt valamint sok-sok gyereknek nyújtott felejthetetlen nyári élményt a számos ifjúsági tábor.

Az első világháború után, miután a balatoni fürdőélet tömegessé vált, a fürdőtelep fontos mérföldkőhöz érkezett. Rakovszky Iván belügyminiszter 1925/26-ban egy belügyminiszteri rendelettel a már kialakult Mária-telep és Hullám-telep lakott részeit Balatonmária néven egyesítette és kisközség rangra emelte.

A község mai végleges nevét 1927-ben belügyminiszteri rendelet szabályozta, a helység Balatonmáriafürdő lett, és községi rangot kapott. Az ötvenes években Közös Tanácsot hoztak létre Balatonkeresztúr, Balatonmáriafürdő és Balatonújlak vezetői, ami 1989-ig működött. Az 1993-as adatok szerint a 28 balatoni üdülőhely között rangos helyet foglalt el.

Az 1990-es önkormányzati választást követően Balatonmáriafürdő Képviselő-testülete önálló Polgármesteri Hivatalt hozott létre, majd 2006-ban Balatonkeresztúrral közös Körjegyzőséget alakított ki. 2013. január 1-jétől Balatonkeresztúr, Balatonmáriafürdő és Balatonberény települések közös önkormányzati hivatalt hoztak létre.

A településen számottevő ipar nincs, a lakosság többsége az idegenforgalomból és arra épülő szolgáltatásokból él. A közel 8 km-es partszakaszon, csodálatos panorámájú természetes környezetben 8 strand áll a pihenni vágyók rendelkezésére, amelyek a sekély víz miatt egyre népszerűbbek a gyermekes családok körében.

A hangulatos vendéglátóhelyek és a színvonalas nyári rendezvények kellemes kikapcsolódást nyújtanak az itt tartózkodó vendégeknek. Községünkön átvezet a balatoni biciklikörút is, amely lehetőséget teremt arra, hogy a Balatont körbe kerékpározzák.

Testvértelepülések: Auleben (Németország), Koźmin (Lengyelország).

A település honlapja: www.balatonmariafurdo.hu

Önkormányzati információs helyi kiadvány: MáriaInfo.

A legnagyobb foglalkoztató: az Önkormányzat, a Regens Wagner Alapítvány és a Mária Hotel Kft.

A település néhány fontos adata:

- közigazgatási területe: 2676 ha
- belterület: 290 ha
- külterület: (Balaton) 2386 ha
- úthálózatunk hossza: 38,4 km
- összes ingatlan száma: 2400 db.

Forrás: www.balatonmariafurdo.hu, önkormányzati adatok

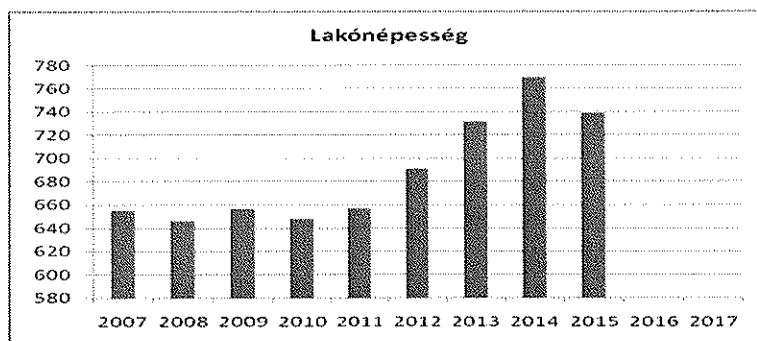
Balatónmáriafürdő

A település bemutatása lakónépeség, állandó népesség, öregedési index, belföldi bevándorlások, természetes szaporodás tekintetében.

1. számú táblázat - Lakónépeség száma az év végén²

	Fő	Változás
2007	655	NA
2008	646	99%
2009	656	102%
2010	648	99%
2011	657	101%
2012	691	105%
2013	731	106%
2014	769	105%
2015	739	96%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A **lakónépeség** a településen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyeket jelenti.

A lakónépeség számának alakulása változó, hullámzó képet mutat. Összehasonlítva a 2007. és 2008. évet, látható, hogy a lakónépeség számában csökkenés következett be, majd 2009. évben növekedés tapasztalható, amelyet a 2010-es évben csökkenés, 2011. évtől pedig jelentős növekedés követ, ³amely csak 2015. évben esett vissza.

A változás 2008-ban 99 %, 2009-ben 102 %, 2010-ben 99 %, 2011-ben 101 %, ⁴2012-ben 105 %, 2013-ban 106 %, 2014-ben 105 %, 2015-ben pedig 96 %.

A település adatainak összehasonlítása az ország adataival:

Az ország népessége 1981 óta folyamatosan csökken. Ennek mértéke az 1980-as évtizedben volt a legerőteljesebb, az 1990-es évtizedben mérséklődött, majd 2001-2011 között ismét fokozódott.

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011. előzetes adatok

² Felülvizsgálattal kapcsolatos adatállomány kiegészítés, forrás : <http://www.teir.vati.hu> (2012 – 2013) - 2015. április, népességstatisztika 2013-2015.

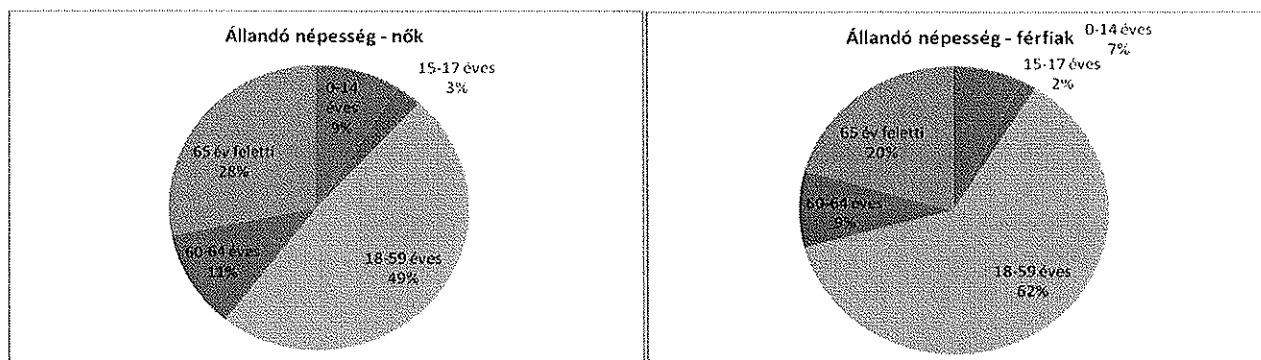
³ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

⁴ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	400	370	770	52%	48%
0-2 évesek			13		
0-14 éves	32	27	59	54%	46%
15-17 éves	10	6	16	63%	38%
18-59 éves	173	229	402	43%	57%
60-64 éves	40	32	72	56%	44%
65 év feletti	100	76	176	57%	43%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR 2011.

Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a **bejelentett állandó népesség** körébe.

Az állandó népesség száma 770 fő, a nők száma ebből 400 fő, arányuk a lakónépesség számához viszonyítva 52 %, a férfiak száma 370 fő, arányuk a lakónépesség számához viszonyítva 48 %.

Korcsoportos bontásban a 0-2 évesek száma 13 fő.

A 0-14 évesek száma 59 fő, amely esetében a nők aránya 54 %, a férfiaké 46 %.

A 15-17 évesek száma 16 fő, amely korosztályban a nők aránya 63 %, a férfiak aránya 38 %.

A 18-59 évesek száma 402 fő, amelyből a nők aránya 43 %, a férfiaké 57 %.

A 60-64 évesek száma 72 fő, amelyből a nők aránya 56 %, a férfiaké 44 %.

A 65 év felettiak száma 176 fő, ebből a nők aránya 57 %, a férfiaké 43 %.

Az állandó népességen belül a férfiak aránya a 18-59 éves korosztályban magasabb, mint a nőké, a többi korosztályban viszont fordított a helyzet, amely azzal függ össze, hogy a férfiak várható élettartama országosan alacsonyabb, mint a nőké.

Az állandó népességgel kapcsolatban (bejelentett állandó népesség) megjegyezendő, hogy sokan jelentkeznek be abból a célból, hogy kevesebb helyi adót kelljen fizetniük, de ténylegesen nem a településen élnek, és a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat sem a településen veszik igénybe.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a népességi adatok megegyeznek az országos tendenciával.

⁵Állandó népesség 2013-2015. január 1-jén

állandó népesség	2013	2014	2015
nő	410	429	418
férfi	375	388	372
összesen	785	817	790

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

⁵ Felülvizsgálattal kapcsolatos adatállomány és szöveg kiegészítés 2013-2015., forrás : népességstatisztika 2013-2015.

Az állandó népesség száma összehasonlítva a 2013-as évet a 2014-es évvel növekedést mutat, majd 2015 évben csökken, amely a férfiak és a nők számára is érvényes.

2015. január 1-jén a településen élő hajadonok/nőtlenek száma: 261 fő, a házások száma 331 fő, az özvegyek száma 75 fő, az elváltak száma pedig 91 fő.

A település adatainak összehasonlítása az országos adatokkal:

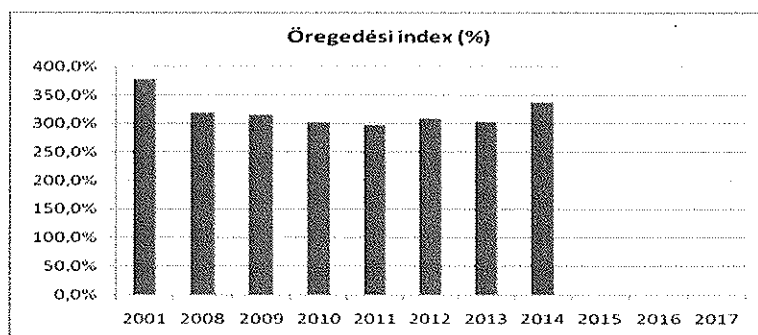
A 2001. évi népszámlálás előzetes adatai szerint a lakosságon belül a férfiak aránya 47,2, a nők 52,8 százalék. Az elmúlt években tovább erősödött a nemek arányát jellemző nőtöbblet, az ezer férfira jutó nők száma 2011-ben 1117 volt, a 2001-hez képest 15-tel nőtt.

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011. előzetes adatok

3. számú táblázat - Öregedési index⁶

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	136	36	377,8%
2008	173	54	320,4%
2009	177	56	316,1%
2010	173	57	303,5%
2011	176	59	298,3%
2012	183	59	310,2%
2013	195	64	304,7%
2014	176	52	338,5%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ha az index 100 fölött van, akkor a településen a 65 év felettek vannak többen.

Az öregedési index 2001-ben 377,8 %, 2008-ban 320,4 %, 2009-ben 316,1 %, 2010-ben 303,5 %, 2011-ben 298,3 %, 2012-ben 310,2 %, 2013-ban 304,7 %, 2014-ben pedig 338,5 %.

A 100 feletti index azt jelenti, hogy a település elöregedő.

Esélyegyenlőségi szempontból ez úgy értelmezhető, hogy az idősek fokozottabb ellátására van szükség.

⁸A lakosság öregedési folyamata a megyében kritikusnak mondható. A 65 év felettek részarányának növekedése, a 15 év alatti lakosság arányának, valamint a munkaképes férfiak létszámarányának országos viszonylatban is magas csökkenése előrevetíti az eltartó és eltartott lakosság arányának komoly romlását.

Forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

⁶ Felülvizsgálattal kapcsolatos adatállomány kiegészítés, forrás : <http://www.teir.vati.hu> (2012 – 2013) - 2015. április, népességstatisztika 2013-2015.

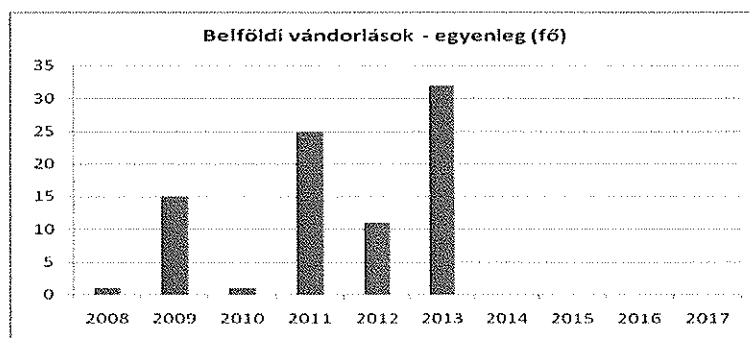
⁷ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

⁸ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés, forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

4. számú táblázat – Belföldi vándorlások⁹

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	32	31	1
2009	41	26	15
2010	28	27	1
2011	48	23	25
2012	40	29	11
2013	48	16	32

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlás esetében látható, hogy pozitív az egyenleg, azaz magasabb a településre vándorlók száma, mint az elvándorlóké. 2009. illetve 2011.¹⁰ és 2013. években kiugróan magas volt az egyenleg, amely a település vonzerejét mutatja.

A település adatainak összehasonlítása az országos adatokkal:

Az országon belüli, valamint a nemzetközi vándorlási folyamatok eredményéből adódó népességváltozás nem egyformán érintette az ország egyes területeit. A vándorlási folyamatok legnagyobb nyertese az elmúlt évtizedben Pest megye volt, ahol a bevándorlási többlet eredményeként mintegy 150 ezer fővel gyarapodott a népesség. Jóval kisebb mértékű, de pozitív, népességet növelő hatása volt a vándorlási egyenlegnek Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Fejér, Csongrád, Vas, Heves, Zala, Somogy és Komárom-Esztergom megyében.

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011. előzetes adatok

¹¹*Az éves elvándorlás a megyében meghaladja a bevándorlást. Az ezer főre jutó bevándorlási különbözet tovább nőtt, az érték 2012-ben –1,8 fő volt. Az évek óta megfigyelhető negatív vándorlási különbözet oka elsősorban az országos átlagnál alacsonyabb bruttó átlagkeresetben, az egy főre jutó GDP kedvezőtlen alakulásában, a munkanélküliség országos szintet meghaladó arányában és a beruházások alacsony számában keresendő.*

Forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

⁹ Felülvizsgálattal kapcsolatos adatállomány kiegészítés, forrás : <http://www.teir.vati.hu> (2012 – 2013) - 2015. április, népességstatisztika 2013-2015.

¹⁰ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

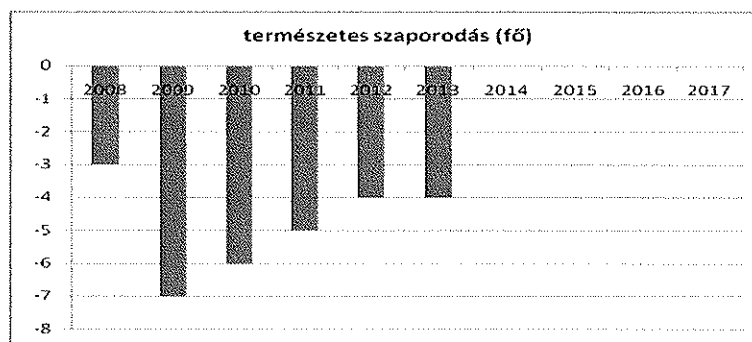
¹¹ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés, forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás¹²

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	3	6	-3
2009	7	14	-7
2010	6	12	-6
2011	2	7	-5
2012	5	9	-4
2013	4	8	-4

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodási adatokat figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy Balatonmáriafürdő településen magasabb a halálozások száma, mint az élve születéseké, 2008-2010. évek között a halálozások száma kétszerese volt a születésekének, 2011 évben viszont már 3,5-szöröse, ¹³2012. évben visszaesés tapasztalható, az arány 1,8-szoros, majd 2013-ban kétszeres.

Ezek az adatok is azt támasztják alá, hogy eloregedő a településszerkezet.

A település adatainak összehasonlítása az ország adataival:

Az elmúlt évtizedekben az ország minden területén a természetes fogyás volt tapasztalható, azaz a halálozások száma az ország valamennyi megyéjében és Budapesten is meghaladta a születéseket. A népszámlálás (2001) időpontjában 328 városi és 2826 községi jogállású település volt Magyarországon. A lakónépesség 17,4 százaléka Budapesten, 52,1 százaléka a többi városban, és 30,5 százaléka a községekben élt. A városokban és a falvakban is csökkent a népesség száma, a csökkenés a falvakban nagyobb mértékű volt. A természetes fogyás a községek népességének csökkenésében játszott nagyobb szerepet, hatását azonban a vándorlási egyenlegről eredő népességtöbblet a városokénál jobban mérsékelte. Utóbbiban jelentős szerepe volt a Pest megyei községek kiemelkedő mértékű bevándorlási többletének.

A népesedési folyamatok eredményeként a főváros és a városok lakosságán belül tovább emelkedett a női népesség aránya, miközben a községek összességét tekintve ez a folyamat megtorpanni látszik.

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011. előzetes adatok

Somogy megye területe 6 035 km², amely az ország területének 6,49 %-át teszi ki, ez alapján az ország nagyobb területű megyéi közé tartozik. Somogy megye lakónépessége 2012. január 1-én 315.850 fő volt. Ez az ország népességének 3,18 %-a, így az ország legritkábban lakott megyéje. A megye az Európai Unió NUTS területi osztályozási rendszere alapján a NUTS 3. szintet képviseli.

¹² Felülvizsgálattal kapcsolatos adatállomány kiegészítés, forrás : <http://www.teir.vati.hu> (2012 – 2013) - 2015. április

¹³ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

A megye településszerkezete kedvezőtlen, arra egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt a kistelepülések magas aránya jellemző. Az aprófalvas településszerkezetet rendszerint kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben találjuk. Somogyban a megye 245 településének közel 50 %-a 500 lakos alatti törpe- és aprófalva. A megye városai között is dominálnak a kisebb méretű települések.

Somogy megye népesedési viszonyai az országos átlagnál kedvezőtlenebbül alakulnak, melyben alapvető szerep jut a térség aprófalvas településszerkezetének. Az ország Európai Unió csatlakozása óta is folyamatosan csökken a megye lakóinak száma, amely 2004 és 2012 között 18.215 fővel csökkent. A megyében az élve születők számának csökkenése az elmúlt tíz évben folyamatos. A népességfogyást tovább erősíti a lakosság elvándorlása, mely 2003 óta folyamatos negatív belföldi vándorlási különbözetet mutat. Mindezek eredményeképpen a népességfogyás az országos átlagot meghaladó.

Forrás: Somogy megyei Területfejlesztési Koncepció, Helyzetfeltáró munkarész, 2012.

¹⁴2013-ban az 1000 lakosra jutó élveszületések száma a megyében 8,1 volt. Az arányszám értékének évek óta folyamatos – az Európai Unióban tapasztaltnál nagyobb mértékű – csökkenése után az utóbbi években kismértékű emelkedés tapasztalható, a vizsgált időszakban minden évben az országos szint alatt.

A megyében az 1000 főre jutó halálesetek száma minden évben kedvezőtlenebb, mint az országos, és lényegesen magasabb, mint az Európai Unióban tapasztalt átlag.

Az előbbi mutatók összevetéséből következik, hogy az élveszületések és a halálozások viszonyosága a vizsgált időszakban mindvégig negatív előjelű. Ez ellentétes az Európai Unióban tapasztalt viszonyokkal ahol a népesség növekedésének lassulása figyelhető meg.

Forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

---

¹⁴ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés, forrás: Somogy megye lakosságának népegészségügyi helyzete 2014.

Értékeink, küldetésünk

Balatonmáriafürdő település még nem rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal, ezért kiemelten fontos feladatunk a községben lévő esélyegyenlőség szempontjából megcélzott célcsoportokra vonatkozó adatok összegyűjtése, elemzése, összehasonlítása megyei, országos adatokkal.

Feladatunk továbbá, hogy a helyzetfelmérés adataiból intézkedési tervet készítsünk, amely segítségével biztosíthatjuk az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt csoportok felzárkózását, hátrányaik csökkentését, megszüntetését az oktatás, a lakhatás, a foglalkoztatottság, a szociális és egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés területén.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Balatonmáriafürdő település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Célunk, hogy segítsük az esélyegyenlőség szempontjából érintett célcsoportok, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatását (mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők), a hátrányok csökkentését, illetőleg megszüntetését.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Fit.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Balatonmáriaifürdő Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2013.(III.21.) önkormányzati rendelete a **szociális ellátások helyi szabályozásáról** az alábbiak szerint rendelkezik:

Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a települési önkormányzat képviselő-testülete az Szt-ben és a szociális rendeletében meghatározott feltételek szerint:

- átmeneti segélyt,
- gyógyszer támogatást,
- méltányossági közgyógyellátásra való jogosultságot állapít meg.

Egyéb pénzbeli önkormányzati támogatások:

- HPV vírus elleni védőoltás támogatása,
- kelengyetámogatás,
- temetési segély,
- hulladék szállítási díjra vonatkozó szociális támogatás.

Szociális szolgáltatások

Az Szt. értelmében szociális alapszolgáltatások:

az Alapszolgáltatási Központ keretében:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátás.

a Marcali Kistérség Többcélú Társulása keretében:

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- támogató szolgálat.

Balatonmáriaifürdő Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 7/2012.(III.21.) önkormányzati rendelete a **gyermekvédelem helyi rendszeréről** a következő pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat biztosítja:

- a) Pénzbeli és természetbeni ellátások:
  - aa) rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
  - ab) tankönyvtámogatás, iskolakezdési támogatás,
  - ac) étkezési, kollégiumi térítési díj átvállalása.
- b) Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:
  - ba) gyermekjóléti szolgáltatás,
  - bb) gyermekek napközbeni ellátása.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2007.(IV.25.) rendelete a **kitüntető címek, elismerések alapításáról, adományozásának rendjéről** értelmében a képviselő-testület Balatonmáriaifürdő Ifjú Polgára elismerést ad azon gyermekek részére, akik a születés időpontjában balatonmáriaifürdői lakóhellyel rendelkeznek. Az elismerés formája oklevél és ajándéktárgy, melyet évente a polgármester ünnepélyes keretek között ad át a gyermekek szülei (gondviselője, gyámja) részére.

Balatonmáriaifürdő Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2008.(IX.29.) rendelete a **felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok támogatásáról** a balatonmáriaifürdői felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok anyagi támogatását szabályozza. A rendelet hatálya kiterjed a Balatonmáriaifürdő község területén állandó lakóhellyel rendelkező személyekre.

A rendelet értelmében pályázatot nyújthatnak be azok a balatonmáriaifürdői állandó lakóhellyel rendelkező fiatalok, akik az ország bármely egyetemének vagy főiskolájának nappali tagozatán tanulnak, és első diploma megszerzésére irányuló tanulmányokat folytatnak, és a pályázat benyújtásakor a 25. életévüket még nem töltötték be. A támogatás formája: vissza nem térítendő pénzbeli támogatás. A támogatás mértéke: az éves keretösszeget is figyelembe véve minimum 10.000 Ft, maximum 30.000 Ft.

¹⁵2014. január 1-jétől a szociális ellátások rendszere átalakult, így a változások számos jogszabály módosítással jártak együtt.

A Magyar Közlöny 91. számában jelent meg az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Tv.), amelynek 5.§-a és 6.§-a értelmében a települési önkormányzatnak 2013. december 31-ig rendeletében szabályoznia kellett az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

Az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összevonásával létrehozandó önkormányzati segély **2014. január 1-jével hatályba lépő szabályai** a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) átmeneti segély törvényi rendelkezéseinek alapulvételével kerültek kidolgozásra.

Az új szabályozás az önkormányzati segély tekintetében:

- kimondta, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére nyújt önkormányzati segélyt, elsősorban azon személyek részére, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak,

---

¹⁵ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015. - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításából eredő változás miatt – hatályos 2014. január 1-től

- bevezette az egységes jövedelmi értékhatárt, ami nem jelent mást, minthogy az ellátás megállapításánál figyelembe vehető, egy főre számított havi családi jövedelemhatár önkormányzati rendeletben szabályozott mértéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-ánál (37.050 forint) nem lehet alacsonyabb,
- folyósítható meghatározott időszakra havi rendszerességgel vagy adható eseti jelleggel,
- az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként is megállapítható, melynek összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés költségének 10 %-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmező vagy családja létfenntartását veszélyezteti,
- kimondja, hogy hivatalból is megállapítható,
- a mielőbbi segítségnyújtás érdekében a hatósági eljárásokra általánosan irányadó 30 napos ügyintézési határidőt 15 napra csökkentette.

Balatonmáriafürdő Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 24/2013. (XII.17.) önkormányzati rendelete a szociális és gyermekvédelmi pénzbeli, természetbeni és intézményi ellátások helyi szabályozásáról az alábbiakat állapította meg:

a) Pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében:

- a. aktív korúak ellátása: rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- b. méltányossági ápolási díj,
- c. önkormányzati segély,
- d. közgyógyellátás,
- e. fogászati támogatás,
- f. hulladék szállítási közszolgáltatási díjra vonatkozó támogatás,
- g. kelengyetámogatás,
- h. temetési hely megváltásának támogatása,
- i. időskorúak karácsonyi támogatása,
- j. tankönyvtámogatás,
- k. felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok támogatása.

b) Szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások tekintetében:

- a. étkeztetés,
- b. házi segítségnyújtás,
- c. családsegítés,
- d. gyermekjóléti szolgáltatás,
- e. gyermekek nappali étkeztetése,
- f. jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g. támogató szolgálat,
- h. bölcsődei ellátás.

¹⁶A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat érintően **2015. január 1-jétől** illetve **március 1-jétől** ismét jelentős változások történtek.

- Az állami és az önkormányzati segélyezéssel kapcsolatos feladatok élesen elválasztásra kerültek:
  - Egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök;
  - Módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre;
  - Bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában.
- Átalakul a finanszírozás rendszere.

A kapcsolódó törvény-módosításokat a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló **2014. évi XCIX. törvény** tartalmazza. Néhány kisebb, jogalkalmazást elősegítő módosítás 2015. január 1-jén, az átalakítást érintő fő szabályozási elemek március 1-jén léptek hatályba.

¹⁶ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015. - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításából eredő változás miatt - hatályos 2015. január 1-től

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. március 1-jén hatályba lépő 132.§ (4) bekezdés g) pontja szerint felhatalmazást kap a települési önkormányzat, hogy rendeletben szabályozza a települési támogatás keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatásra, adósságkezelési szolgáltatásra, méltányossági közgyógyellátásra, a méltányossági ápolási díjra vonatkozó szabályozás hatályon kívül helyezésre kerül az Szt.-ből. Ettől az időponttól kezdődően – az átmeneti szabályokban foglaltak kivételével – ezen ellátások biztosítása ebben a formában az Szt. alapján nem lehetséges.

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást.

Az Szt. a települési támogatás keretében biztosítandó juttatások körét csak példálózóan sorolja fel.

Az ellátórendszer 2015. március 1-jei átalakításához kapcsolódó változások

A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításával összefüggésben az állam és az önkormányzatok közötti feladat-megosztás a szociális ellátások biztosítása területén átalakult.

A korábban jegyzői hatáskörben lévő **aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:**

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy része erre válik jogosulttá).

Az újonnan a járási hivatalok hatáskörébe kerülő aktív korúak ellátásán túl továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:

- alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj),
- időskorúak járadéka,
- alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A felsorolt, állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek az ún. települési támogatás keretében.

A módosítás az Szt. által jelenleg szabályozott ellátások közül az alábbiakat érinti, ezekre vonatkozóan az Szt. 2015. március 1-jétől nem tartalmaz szabályozást:

- lakásfenntartási támogatás
- adósságkezelési szolgáltatás
- méltányossági ápolási díj
- méltányossági közgyógyellátás.

A fentiekén túl az önkormányzati segély is átalakul: a rendkívüli élethelyzetre tekintettel is a települési támogatás keretében nyújtható támogatás.

A rendelet tárgyi hatálya az alábbi támogatásokra terjed ki, amely egyben az önkormányzat döntése alapján a települési támogatásokat cél szerint is meghatározza.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzat Képviselő-testületének az 1/2015.(II.19.) önkormányzati rendelete **a települési támogatásokról, a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról** az alábbi ellátásokat állapítja meg:

a) Pénzbeli és természetbeni települési támogatások tekintetében:

aa) rendkívüli települési támogatás ,

ab) lakásfenntartási költségekhez nyújtott települési támogatás ,

ac) gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás (a továbbiakban: gyógyszertámogatás) ,

ad) hulladékszállítási díjtámogatás ,

ae) étkezési-, kollégiumi díjhoz nyújtott támogatás ,
af) ápolási célú települési támogatás ,
ag) temetési támogatás ,
ah) temetési hely megváltásának támogatása ,
ai) kegyeleti koszorú ,
aj) kelengyetámogatás ,
ak) tankönyvtámogatás,
al) felsőfokú tanulmányokat folytató fiatalok támogatása ,
am) szociális étkeztetés térítési díjának átvállalása.

b) Szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások tekintetében:

ba) étkeztetés ,
bb) házi segítségnyújtás ,
bc) családsegítés ,
bd) gyermekjóléti szolgáltatás ,
be) gyermekek nappali étkeztetése ,
bf) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ,
bg) támogató szolgálat ,
bh) bölcsődei ellátás.

A ba), bb), bc), bd), pontjában felsorolt ellátásokat a Balatoni Szociális Társulás által fenntartott Alapszolgáltatási Központ, a bf), bg) bh) pontban felsorolt ellátásokat a Marcali Kistérség Többcélú Társulása biztosítja a Marcali SZESZK intézményén keresztül.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a település adott évre vonatkozó **költségvetési koncepcióját** minden évben elkészítette.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a 2010-2014. évekre vonatkozó **ciklusprogramját** a hosszú távú fejlesztési elképzelésekről elfogadta.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a 2007-2013., ¹⁷és a 2015-2019. évekre vonatkozó gazdasági programját elfogadta.

A gazdasági program az önkormányzat(ok) részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a kistérségi területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete elfogadta a Balatonkeresztúri Alapszolgáltatási Központ által elkészített **Szociális Szolgáltatásszervezési Koncepciót**, továbbá tudomásul vette a Fonyód Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatásszervezési Koncepcióját.

A szolgáltatásszervezési koncepció megállapítja, hogy a településeken élő 61 év feletti lakosok száma általában növekedést mutat, ellenben a legfiatalabb korosztály létszámában csökkenő tendencia mutatkozik.

¹⁷ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

A lakosság egyes csoportjait, családokat, az egyéneket különbözőképpen érintik a társadalmi-gazdasági változások. Fokozatosan nő a fiatalok körében a munkanélküliség. A munkaerő-piaci kínálat és a munkaerő-piaci kereslet igényei között nincs összhang. Csökken a hátrányos helyzetű csoportok (megváltozott munkaképességűek, fogyatékosok, pszichiátriai és szenvedélybetegek, valamint a romák) foglalkoztathatósági esélye.

A település népességének előregedése felgyorsult, ez kihívást jelent a társadalommal szemben. Fontos, hogy felkészüljünk e változásokra, kialakítsuk a közös alapokat és a jogi kereteket az idősök jogainak védelme, életminőségének javítása érdekében. A társadalomban elindult előregedési folyamat folytatódása indokolttá teszi, hogy meghatározzuk az idősök gondozására vonatkozó társadalmi-állami feladatokat, az igényeiknek és állapotuknak megfelelően alakítsuk ki a támogatásukat szolgáló intézményrendszert. Az utóbbi időben kedvező változás következett be az igények kielégítésében.

Az e célt szolgáló ellátási formák sokszínűbbek lettek, mind tartalmi, mind a szervezeti megoldások tekintetében. Az idős korosztályon belül vannak olyan jelenségek, amelyek további differenciálódást tesznek szükségessé. A 60 éven felüli lakosság 10 %-a, a 70 éven felüliek 30 %-a érintett a demencia (időskori szellemi leépülés) területén.

A népesség fogyás és az előregedés, illetve a hagyományos családmódel megváltozása jelentősen befolyásolja a szolgáltatások iránti igényeket. A növekedés elsősorban a család-, gyermekjóléti ellátások körét érinti, jelentősen emelkedett a szociális étkeztetés, nappali ellátást igénybevevők száma, jelentős az érdeklődés a bentlakásos szociális otthoni elhelyezés iránt.

Az önkormányzat a személyes gondoskodás keretében az alábbi szolgáltatásokat biztosítja:

- Nappali ellátás
- Szociális étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítés
- Gyermekjólét.

Balatonmáriafürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a **Marcali Kistérségi Többcélú Társulás Közoktatási Esélyegyenlőségi Programját (2008)** megismerte és elfogadta, amelynek fő célkitűzései:

- a közoktatási intézmények rendszeres és korszerű ellenőrzése,
- az intézményhálózat racionális működése, a működés hatékonysága, az intézmények kihasználtsága,
- a felújítási és az eszközfejlesztési ütemterv megvalósítása,
- az esélyegyenlőség és a gyermekérdek mindenkifelett való biztosítása, a veszélyeztetettség kialakulását megakadályozó prevenciós tevékenységek,
- a tanulók egyenlő hozzáféréseinek biztosítása a minőségi oktatáshoz,
- szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása és segítése az oktatási-nevelési munka során, mindenki számára elérhető szolgáltatások bevezetése, a meglévő hátrányok csökkentése, az iskolai sikeresség javítása, a megfelelő pályaválasztás támogatása,
- diszkriminációmentesség, valamint az oktatási és társadalmi integráció támogatása.
- a közoktatási intézmények rendszeres és korszerű ellenőrzése,
- az intézményhálózat racionális működése, a működés hatékonysága, az intézmények kihasználtsága,
- a felújítási és az eszközfejlesztési ütemterv megvalósítása,
- az esélyegyenlőség és a gyermekérdek mindenkifelett való biztosítására, a veszélyeztetettség kialakulását megakadályozó prevenciós tevékenységekre,
- a tanulók egyenlő hozzáféréseinek biztosítása a minőségi oktatáshoz,
- szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése,
- a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása és segítése az oktatási-nevelési munka során, mindenki számára elérhető szolgáltatások bevezetése, a meglévő hátrányok csökkentése, az iskolai sikeresség javítása, a megfelelő pályaválasztás támogatása,
- diszkriminációmentesség, valamint az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a Marcali Többcélú Kistérségi Társulása által elkészített **közoktatási fejlesztési tervet** a 2007-2013. évekre vonatkozóan elfogadta.

A Marcali Többcélú Kistérségi Társulás települései külön-külön adtak megbízást e tervek elkészítésére, illetve kértek tanácsadót a minisztériumtól elkészítésükhöz.

A közoktatási fejlesztési tervben általános célként fogalmazták meg a kistérség egészére nézve az alábbiakat:

- A hátrányos megkülönböztetés megszüntetését, az esélyegyenlőség biztosítását a hátrányos helyzetű csoportok számára, az összetartó, szolidáris társadalom erősítését.
- Gazdasági területen a minimális forráshoz való jog biztosítását.
- A megfelelő pénzbeli, természetbeni juttatásokhoz való hozzájutás biztosítását, valamint a kistérség területén működő intézményekben a különböző közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítását.
- Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében össze kell hangolni a foglalkoztatási, az oktatási, az egészségügyi, a szociális igazgatási, területfejlesztési célokat.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzati Képviselő-testülete a 2007-2013. évekre vonatkozó **fejlesztési koncepcióját** megalkotta és elfogadta, amely prioritási sorrendben határozza meg a megvalósításra váró beruházásokat, fejlesztéseket.

Balatonmáriaifürdő Község Önkormányzata **szabályozási és településszerkezeti tervvel** rendelkezik.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A **Marcali Kistérség Hatósági – Igazgatási Társulás** társulási megállapodás az alábbi szakterületekkel kapcsolatos államigazgatási feladatok elvégzésre vonatkozik: szabálysértés, birtokvédelem, pénzügyi végrehajtás, szakfordítói és tolmácsigazolvány, ipar, kereskedelem, építésügy, közoktatás.

A **Marcali, Balatonkeresztúr, Balatonmáriaifürdő, Kelevíz, Nemesvid, Somogysimonyi, Somogyzsitfa, Közoktatási Intézményi Társulás** társulási megállapodása az óvodai feladatok ellátására vonatkozik.

Az **Önkormányzatok Szociális Mikrokörzeti Társulása** a szociális alapellátási feladatok ellátására vonatkozik. Tagjai: Balatonmáriaifürdő, Balatonkeresztúr, Balatonberény, Balatonszentgyörgy, Tikos, Hollád és Vörs települések.

A **Marcali Kistérségi Többcélú Társulás** társulási megállapodása alapján, az abban résztvevő önkormányzatok képviselő-testületei a közös céloknak megfelelő hatékony és eredményes tevékenység érdekében a megállapodásban rögzített eljárásban és módon szervezik, oldják meg és hangolják össze a települési önkormányzatok alábbi feladatait, hatásköreit:

- területfejlesztés,
- egészségügyi- és szociális ellátás,
- család-gyermek- és ifjúságvédelem,
- oktatás és nevelés,
- sport feladatok,
- pedagógiai szakszolgálati feladatok,
- közművelődés, közgyűjteményi tevékenység,
- szolgáltatás-szervezési feladatok,
- természet- és környezetvédelem,
- vízgazdálkodás,
- településüzemeltetési feladatok,
- közrend- és közbiztonsággal kapcsolatos feladatok,
- belső ellenőrzés,
- foglalkoztatás,
- gazdaság és turizmusfejlesztés, valamint idegenforgalom.

Társulási megállapodást kötöttünk továbbá az alábbi feladatok ellátására:

- Központi Orvosi Ügyeleti ellátásra (Marcali)
- a Védőnői Szolgálat feladatainak ellátására
- a fogorvosi szolgálat biztosítására
- a Pedagógiai Szakszolgálati Társulásra (Marcali)
- a Dél-Baltoni és Sióvölgyi Nagytérség Hulladékgazdálkodási Konzorciumi Társulásra
- az Erdészeti és Vadgazdálkodási Társulásra (Kaposvár)
- a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (Budapest)
- ¹⁸a Baltoni Szociális Társulással a gyermekjóléti, a családsegítő és a szociális alapellátással kapcsolatos önkormányzati feladatok ellátására (Balatonberény, Balatonkeresztúr, Balatonmáriafürdő, Balatonszentgyörgy, Főnyed, Hollád, Szegerdő, Tikos, Vörs).

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőségi terv elkészítéséhez szükséges releváns adatok, amelyek önkormányzati adatforrásokra épülnek, illetőleg a KSH részére leadásra kerültek, rendelkezésre álltak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítésének időpontjában a KSH 2011. évi népszámlálási adatai még nem kerültek feldolgozásra, ezért friss információk nem álltak rendelkezésünkre és a táblázatoknál csak a 2011-ig terjedő időszak adataival tudunk dolgozni, ¹⁹a felülvizsgálat során azonban igyekeztünk pótolni a 2013-ig terjedő adatokat.

Adathiány elsősorban az alábbi területeken adódott:

- a lakosság jövedelmi viszonyai, a településen élők, öregségi nyugdíjban részesülők átlagnyugdíjára vonatkozó adatok, a településen élők bruttó átlagkeresetére vonatkozó adatok
- a felnőttoktatásban résztvevők száma
- az iskolai végzettség szerinti megoszlás
- a tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma
- a nők foglalkoztatást segítő és képzési programokban való részvétele
- a nyugdíjszerű ellátásokban és a fogyatékosági támogatásban részesülők száma.

A kutatás ²⁰és a felülvizsgálat során elsősorban a TeIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, a KSH és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatbázisait és kutatási anyagait használtuk fel (www.ksh.hu/adatgyujtesek_adatavetelek, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat Munkaerőpiaci helyzetkép, a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai alapján készült éves tájékoztatók, www.afsz.hu, KSH gyorstájékoztatói, - KSH 2011. évi népszámlálás előzetes adatok), továbbá a Somogy megyei Területfejlesztési Konceptiót (Helyzetfeltáró munkarész, 2012.).

---

¹⁸ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

¹⁹ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

²⁰ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység fogalma a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás szerint a következő: „Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

A mélyszegénység megítélése, behatárolása országtól függően más és más. Az ENSZ által használt abszolút mélyszegénységi küszöb szerint például ebbe a csoportba tartozók kevesebb, mint 1 dollárból élnek naponta. Ez a mérőszám elsősorban a fejlődő országokra jellemző, a fejlett világban, más mutatókat használnak. Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60 %-ánál kevesebből élők. Ez Magyarországon 46.000 forint havi jövedelmet jelent. Napjainkban sokszor használt fogalom a létminimum, amely 2011-ben 83.941 Ft volt egy felnőtt korúra számítva. Az ennél kevesebb jövedelemmel rendelkezőket nevezhetjük szegénynek. Ez a réteg a népesség 30-35 %-át teszi ki, köztük 850.000 gyermek. Ekkora tömeget a szociálpolitika képtelen eltartani, így a mélyszegénység határát a minimál nyugdíj 28.500 forintos havi összege alatti jövedelműeknél húzzák meg.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az alábbiakban az adóerő-képességi adatokat, a településen képződő SZJA adatokat mutatjuk be.

	2009	2010	2011	2012	²¹ 2013	2014
Adóerő-képesség	11068	8692	8736	9235	9235	10692
SZJA helyben maradó	6671	6786	6212	6322	---	---
SZJA kiegészítés	12124	12893	12502	11407	---	---

Forrás: önkormányzati adatok

Az adóerő-képességi mutatók évről-évre alacsonyabbak, a helyben maradó SZJA összege viszont csökken, az SZJA kiegészítéssel egyetemben.

²²A 2013. évi adóerő-képesség megegyezik a 2012. évivel, a 2014. évi adat növekedést mutat.

Településünkön a lakásállomány növekvő tendenciát mutat ²³2011-ig, majd 2012. évben jelentősen csökken, nyilván bontásokból eredően, majd 2013-ban növekedésnek indul, lásd. 3.4.1. számú táblázatot.

A gépjárműadó fizetésre kötelezett személygépkocsik száma: 279 db, ami azt jelenti, hogy az egy főre jutó személygépjárművek száma: 2,75 db.

Megemlítendő, hogy 2002-ben a 100.000 Ft-ot meghaladó egy főre jutó helyi adóbevételt elért települések között szerepelt Balatonmárfafürdő is, nem azért, mert jelentős iparral rendelkezik, hanem mert kiemelt turisztikai település.

Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) adatait tekintve Somogy megye pozíciója közel 14 %-kal romlott az országos átlaghoz képest 1994 és 2010 között. Ezen a kis eltérésekkel gyakorlatilag évtizedes negatív trenden a 2004-es Európai Unió csatlakozásunk és az azóta a térségbe érkezett kohéziós források sem tudtak érdemben változtatni. Ezzel a megye gazdasági teljesítményét tekintve országos viszonylatban a 19 megye rangsorában az utolsó harmadban foglal helyet.

²¹ Felülvizsgálattal kapcsolatos adat kiegészítés, forrás : Balatonmárfafürdő Község Önkormányzata 2015.

²² Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.

²³ Felülvizsgálattal kapcsolatos szöveg kiegészítés 2015.